

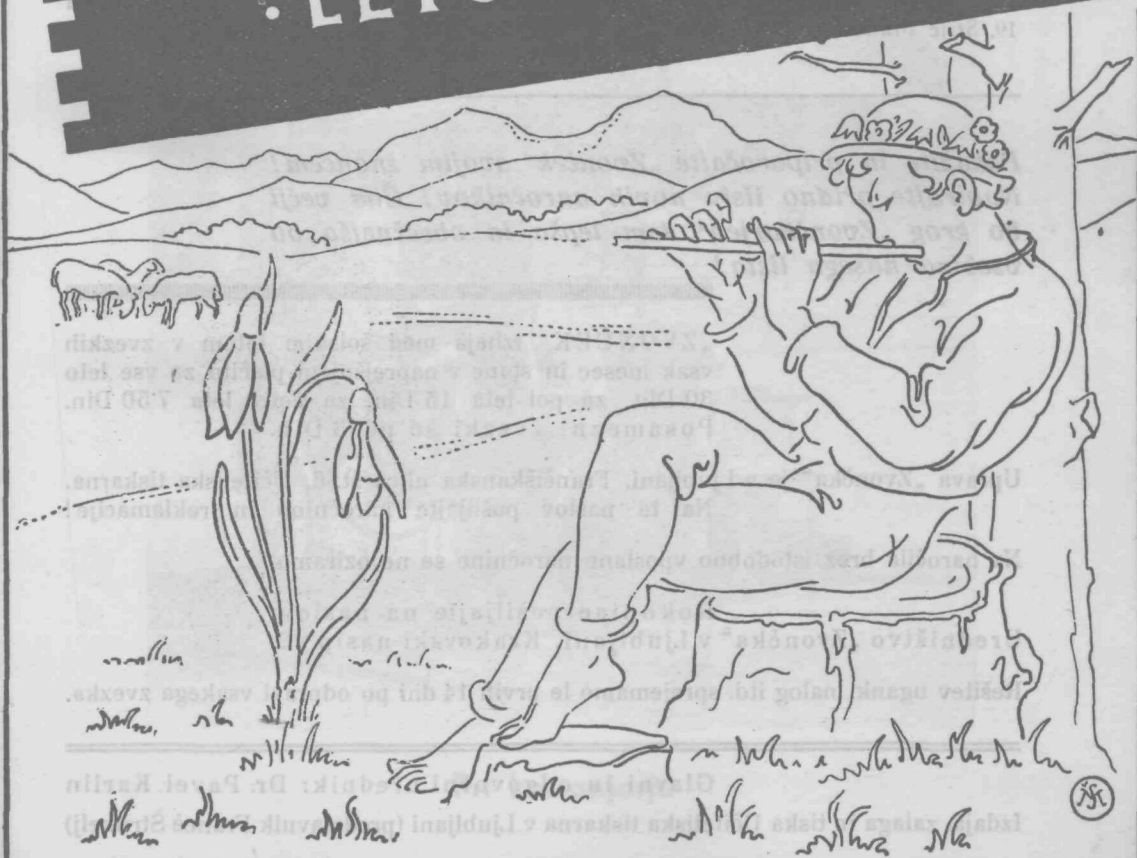
• POŠTNINA • PLAČANA •
• V • GOTOVINI •

3

Ivonček

♦ 1936 ♦ 1937 ♦

• LETO • XXXVIII •

* IZHAJA MESEČNO * LETNA NAROČNINA : DIN. 30' - *

Vsebina tretjega zvezka

	Stran
1. Ferdinand Premru: Pri kostanjarju. Fotogr. posnetek	49
2. Mara Novakova: Na povratku z Miklavževega sejma	50
3. Pika: Po pravici... Pesmica	53
4. Jubilej zobne ščetke	54
5. Zanimivosti iz tehnike	54
6. Anton Ingolič: Trije dečki — trije junaki. Povest. Ilustrira Mirko Šubic	56
7. Marijana Željeznova - Kokalj: Svetovni potepuhi — Frkolinček, Martinček in Pavlinček — pri teti Dolgouhi	60
8. Davorin Ravljen: Tri ciganske	62
9. Stane Koprivnik: Po Miklavžu	63
10. Tajnost zvonjenja in števil	65
11. Polička športnega strička	66
12. Naš slovarček tujk	67
13. Pavle Flerè: Pavliha. Ilustrira Francè Podrekar	68
14. D. A.: Največja zlata kepa	69
15. Mladi vrtnar. Nekaj o krtu. Mladi vrtnar krmi ptičke	70
16. Nekaj o znamkah	71
17. Iz mladih peres. Boris Grabnar: Medved. Mirko Mahnič: Svet se sramuje žuljavih rok	72
18. Zastavice za brihtne glavice. Božične nagrade	Tretja stran ovitka
19. Stric Matic s košem novic	Četrta stran ovitka

***Pokažite in priporočajte „Zvonček“ svojim znancem!
Nabirajte pridno listu novih naročnikov! Čim večji
bo krog „Zvončkarjev“, tem lepša in obsežnejša bo
vsebina našega lista!***

„ZVONČEK“ izhaja med šolskim letom v zvezkih vsak mesec in stane v naprejšnjem plačilu za vse leto 30 Din, za pol leta 15 Din, za četrť leta 7-50 Din. Posamezni zvezki so po 3 Din.

Uprava „Zvončka“ je v Ljubljani, Frančiškanska ulica št. 6, Učiteljska tiskarna. Na ta naslov pošiljajte naročnino in reklamacije!

Na naročila brez istodobno vposlane naročnine se ne oziramo.

Rokopise pošiljajte na naslov:
Uredništvo „Zvončka“ v Ljubljani, Krakovski nasip 22.

Rešitev ugank, nalog itd. sprejemamo le prvih 14 dni po odpravi vsakega zvezka.

Glavni in odgovorni urednik: Dr. Pavel Karlin
Izdaja, zalaga in tiska Učiteljska tiskarna v Ljubljani (predstavnik Francè Štrukelj)

ZVONČEK

LIST S PODOBAMI ZA MLADINO

LETO 38

*

NOVEMBER 1936

*

ŠTEV. 3

Pri kostanjarju

Na povratku z Miklavževega sejma

Stari Miha je imel na vogalu šolskega poslopja stojnico s sadjem, ki jo je izmed vseh šolarjev najbolj občudoval Kolarjev Pavel. V šolo in iz šole grede je stal po četrť ure pred krasno razloženim sadjem ter ogledoval vsak sad posebej. Jabolka so bila rdeča ko velikonočni pirhi; toda v drugem zaboju so se zopet svetila rumeno in Pavlu se je zdelo, da so kakor rumena piščeta, ki so prilezla iz jajc. Razne vrste jabolok so bile označene z napisi: tirolska, avstralska, kalifornijska in druga. Ko je Pavel zamišljeno prebiral imena teh daljnih krajev, mu je bila glava polna divnih predstav. Na Tirolskem so ledeniki in divje koze, si je mislil. V Kaliforniji je zlata ko kamenja in v Avstraliji poskakujejo po tratih kenguruji kakor pri nas kobilice.

Medtem ko je opazoval jabolka, je videl v duhu pred seboj ledenike, zlato in kenguruje. Vse, kar je prodajal stari Miha, je bilo Pavlu neznanstvo vseč; prav posebno pa še kokosov oreh, v katerega je bil naravnost zamaknjen, a se ga še dotakniti ni smel. Samo enkrat se je še bolj približal, da bi ga malo pocukal za njegove lase, pa je že mahnila težka Mihova roka po njem. Takrat je zardel od ogorčenja, obenem pa je sklenil, da hoče na vse pretege varčevati, da si bo lahko kupil zaželeni sadež.

Štedenje za revnega dečka ni lahko. Toda Pavel je bil vztrajen, zato je kmalu dočakal dan, ko je imel

v žepu dvanajst dinarjev. Mahnil jo je kar naravnost k stojnici starega Mihe. »Koliko stane tale?« ga vpraša, kažoč na toliko občudovani kokosov oreh. Staremu Mihi se ni niti ljubilo vzeti pipe iz ust, da bi odgovoril. »Koliko?« ponovi Pavel. »Dobro te poznam,« naposled vendarle zagode starec, »vedno ogleduješ in oprezaš, a nikoli nič ne kupiš!«

Da bi si vendar pridobil malo zaupanja, je posegel Pavel v žep in porožljaj z denarjem. Miha pa je zamižal na eno oko, vzel pipo iz ust in mu zmagoslavno rekel: »Kokosov oreh stane pri meni dva in dvajset dinarjev.« Pavel ni kar nič več rožljaj z denarjem; zagledal se je v visok dimnik ter se polagoma odstranil, noge pa so mu bile kakor zvezane. Začel je premišljevati, kaj bi ukrenil. Najprej se je spomnil matere. Ne, te ne more prositi, saj sliši vsak dan, da je uboga vdova, ki mora štediti in zopet štediti, in ki ne sme po nepotrebnem izdati nobenega dinarja. Kako neki bi si upal omeniti kokosov oreh, ko je bilo komaj za knjige, zvezke in podplate na čevljih. Imel je še strica, a s tem je bilo še slabše. Če je le omenil denar, je že začel stric z dolgim govorom, kako težko je življenje, da bi že vendar bil deček samostojen in kaj zaslužil, ter tako dalje. V tolažbo je smel stricu po cigarete in dobil za to pet in dvajset par.

Pavel je premišljeval, kje bi dobil še deset dinarjev, ki mu manj-

kajo. To je pač že vsota, ki je človek ne najde na cesti kar vsak dan. V tistem trenutku pa mu je nova misel šinila v glavo. Poskočil je od ob pol petih bom že lahko na postaji pri brzovlaku. Tam bom povprašal izkušenega Janeza za svet in potem...»

veselja, da mu je odskočila tudi šolska torbica s knjigami vred in je za-rožljal drobiž v žepu. »Kakor kenguruj sem,« je zadovoljno pohvalil samega sebe. »Kokosov oreh, le počakaj, še danes boš moj!«, in zopet je skočil čez kup peska, ki je ležal ob cesti.

Opoldne pri kosilu je lagodno premišljeval o svojem načrtu in se zadovoljno smehljajal. Šlo mu je na smeh, čeprav krompirjevi žganci niso bili njegova najljubša jed. »Šolski pouk traja do štirih popoldne —

Popoldne po šoli je stekel domov kakor veter. Samo šolsko torbico je vrgel na klop, pa je bil zopet na cesti. Na vso moč je tekel proti kolodvoru. Ko je došel na cilj, mu je srce tolklo od divjega teka, pa tudi od napetega pričakovanja. Janez, njegov veliki sošolec, je bil kakor nalašč prvi, ki se je zadel vanj. Bil je učenec petega razreda in je ob prostem času pomagal nositi prtljago. »Pozdravljen,« ga je nagovoril Pavel čisto moško, kakor, da bi tudi on imel že štirinajst let,

ne pa šele deset. Toda Janez ga je komaj pogledal in mu ni nič odgovoril. Šele po dolgem času je vprašal prav milostno: »Koga pa prav za prav čakaš?« Pavel je zardel in srce mu je pričelo močno biti. »Nikogar ne čakam,« je hitro odvrnil. »Sem tukaj tako kakor ti,« je odgovoril in njegova lica so zažarela. Sedaj pa ga je pogledal Janez tako zaničljivo kakor zjutraj stari Miha. »Včasih je prav malo dela, in to kar je, ni za majhne dečke kakor si ti!« mu je rekel. »Majhne dečke,« je še enkrat ponovil in ga pogledal od nog do glave, toda Pavel se ni dal oplaiti. »Koliko se pa zasluži?« je vprašal.

Janez je postal stvaren in rekel resno: »To je tako: če neseš prtljago domačinu, dobiš en dinar za aktovko, dva dinarja za kovčeg, pa še pravijo, da si nesramen. Tujec pa, ki gre v hotel, ti da za majhno aktovko pet dinarjev, za kovčeg pa celo deset.«

»Deset dinarjev!« je navdušeno vzkliknil Pavel, »hura!« Sedaj je imel samo še eno željo. Da bi stopil iz brzovlaka lepo oblečen gospod, kateremu bi lahko nesel kovčeg. V tem je dospel brzovlak. Najprej je izstopil neki gospod brez prtljage; imel je le lahko torbico, ki jo ponavadi nese vsak sam. Nato so prišle gospe in gospodične s kovčegi; toda čakale so jih hčerke in služkinje, ki so jim hitro pobrale prtljago iz rok. Za temi je izstopil starejši gospod. Bil je lepo oblečen, imel je suknjo s kožuhovinastim ovratnikom, v rokah pa je držal kovčeg, ki je bil ravno tak, kakršnega si je predstavljal Pavel. »Jaz bi lahko nesel vaš kovčeg,« se je urno po-

nudil in pri tem ves žarel od veselja. Toda ni še do konca izpregovoril, ko je že priskočil Janez, ga krepko odrinil in zagrabil za prtljago. Pavla pa je oplazil z zaničljivim pogledom. Ta je vtaknil roke v žep in bilo mu je kaj neprijetno pri srцу. Kokosov oreh, ki je ves čas plešal pred njegovimi očmi, je naenkrat izginil. Kakor bi ga bil odpeljal brzovlak, ki je pravkar odpihal. S težkimi nogami je odšel Pavel s kolo dvora in nič več ga niso veselili kengurujevi skoki. Tedaj je zaslišal za seboj neko sopihanje in težke korake. Ozrl se je in zagledal staro, slabotno ženico, ki ga je ravno došla, a ni mogla več naprej. Obraz je imela ves razoran od gub, in lasje, ki so ji gledali izpod rute, so bili razmršeni od vetra. Ravno tako si je Pavel, ko je bil še manjši, predstavljal čarovnico.

»Ali bi mi pomagal nesti moj težki nahrbtnik, mali?« je vprašala, ko je zopet prišla do sape. V tem nahrbtniku je vse, kar prinašam z miklavževega sejma. Mislila sem, da ga bom lahko sama prenesla, pa me je napadla moja stara bolezen — naduha, ko sem stopila iz vlaka.«

Starka se je smejala s svojimi upadlimi usti in revica je bila tako čudna videti, da bi bil Pavel najraje zbežal. »Samo do vogala te-le ceste mi nesi, dečko!« je zopet prosila. »Tam služi moja hči, ki mi bo potem pomagala domov.« Pavel ni bil nič kaj pri volji, da bi ji pomagal. Lepo oblečenemu gospodu bi bil rad nesel kovčeg, toda tej starki nahrbtnik? In gospod bi mu bil gotovo dal deset dinarjev, starka pa najbrž ne misli na plačilo. »Ne vem — —, če

bom mogel« je zajecljaj in pri tem poškilil na oguljeni nahrbtnik, ki je ležal na tleh. »Če neseva vsak za en jermen,« je prosila ženica, »bo morda šlo. Kaj ima človek od sejma,« je tarnala, »ako mora nazadnje ostati na cesti.« Zopet je težko zadihala in dušljivi kašelj jo je napadel iznova.

»Morda bom pa le lahko sam nesel,« je rekel Pavel. Kar naenkrat mu je bilo čudno pri srcu, ko je gledal ubogo, tresočo se ženico. Naprtil si je nahrbtnik, ki ni bil lahek. Težko je nesel in nekaj trdega ga je ves čas dregalo v hrbet. Izprva ga je jezilo, da se je dal pregovoriti, toda kmalu mu je jelo postajati tako prijetno pri srcu, da se je prijazno ozrl po ženici, ki je capljala za njim.

»Ali ti ni pretežko, dečko?«, ga je zopet ogovorila in prijela za nahrbtnik, da bi bil lažji. »Prav nič,« je odvrnil Pavel. Toda na mostu se je moral malo odpočiti. »Da se mi ne prepoti čepica,« se je opravičeval. Kašljajoča ženica pa je vzela svojo ruto, mu snela čepico ter mu obrisala čelo, ki je bilo navzlic mrazu čisto potno. Nič več ni bila videti kakor čarovnica. »Priden dečko si,« ga je hvalila, ko sta zopet nadaljevala pot. »Tako sem si želela, da srečam nekoga, ki bi mi pomagal nesti; če človek nekaj zelo želi, se ta želja navadno izpolni. Takrat po-

maga ljubi Bog.« — »O ne, ni vedno tako!« je odločno odvrnil Pavel. »Tudi jaz sem si danes tako zelo želel nečesa, a želja se mi ni izpolnila.« Starka je molčala. Od daleč se je že videla hiša, v kateri je služila njena hčerka. In ko je Pavel odložil nahrbtnik, so se mu tresle noge od utrujenja.

»Hvala ti, sinko moj!« je dejala ženica in ga pobožala po licih. »Nisi vaju nositi težkih bremen, kaj?« »Ne!« je odgovoril skoro boječe. »Nič ti ne morem dati v zahvalo, ker si mi pomagal,« je menila žalostno. Pavel je že hotel oditi, a starka ga je prijela za rokav: »Denarja ti ne morem dati, morda ti napravi kaj drugega veselje. Sklonila se je čez nahrbtnik, posegla vanj s svojo nagubano roko in...

Pavel bi bil skoraj naglas zaukal od veselja. Ženica je privlekla iz raztrgane vreče krasen kokosov oreh, ki je bil še mnogo večji in lepši kakor oni starega Mihe. Dala mu ga je v roko in rekla: »Na, tu imaš, ostal mi je na sejmu, vse druge so pokupili otroci.«

Pavel je stal nekaj časa kakor prikovan. Nato je veselo zavriskal. Minil ga je ves trud in zopet je lahko poskočil kakor kenguruj. Skočil je čez nahrbtnik, ki ga je izprva tako težil, potem pa naredil tako neizmerno srečnega...

PO PRAVICI...

**Za marljivost,
dobre rede
vam Miklavž
napolni sklede.**

**Kdor pa v šoli
ni za rabo,
parkelj da mu —
kolerabo**

**in neznansko
dolgo šibo:
z njo bo zdravil
svojo hibo!**

JUBILEJ ZOBNE ŠČETKE

Če vzamete zjutraj in zvečer zobno ščetko v roko, da si z njo osnažite zobe, smatrate to delo kot nekako samo po sebi razumljivo stvar; toda pred 150 leti še ljudje niso poznali teh ščetk, ki nam danes tako dobro služijo. Takrat so si snažili ljudje svoje zobe kar s prsti. Šele 20. septembra leta 1786. je prišla londonska trrdka W. Addis

prodajati prve zobne ščetke. Pet let prej si je lastnik te trrdke gošpod Addis dal napraviti majhno zobno ščetko. Ker je videl, da je ta drobni predmet zelo praktičen, je prišel na misel, da bi jih izdeloval na debelo in z njimi nudil ljudem nekaj, česar do takrat še niso poznali. Seveda je pri tem tudi računal z dobro kupčijo. In res, ni mu spodletelo! Zobna ščetka se je kmalu razširila po vsem omikanem svetu.

ZANIMIVOSTI IZ TEHNIKE

NAJMODERNEJŠI MOTORNI ČOLN,

obenem tudi najhitrejši, vidite na sliki št. 1. Pred kratkim so ga spustili v vodo v Benetkah. Sestoji iz dveh delov, izmed katerih je spodnji del vodnega letala, ki ima pritrjen čoln za dve osebi.

AMERIKANSKI AVTOBUS

Največji ameriški avtobus, ki opravlja potniški promet med Chicagom (izg.: Šikogo) in Los Angelesom (izg.: Los Enžilis), je opremljen tudi kot spalni voz z vsemi udobnostmi in se lahko glede hitrosti kosa z vsako železnico (slika 2).

PRVO DVOKOLO

Pred 100 leti je bilo prvo dvokolo zelo težko voziti. Imelo ni niti pedalov, vozač ga je moral sam z nogami porivati naprej (slika 3).

NAJMANJŠE LETALO

Nekoliko tesno je v najmanjšem letalu sveta, ki ga je skonstruiral Anglež Henry Killich in katerega so pred kratkim predvajali mnogoštevilnemu občinstvu na nekem angleškem letališču (št. 4).

NAJMANJŠI DIRKALNI AVTO

je samo en meter dolg in nosi enega človeka z veliko brzino po ravnih tleh (slika 5).

PRVO PODMORNICO,

ki so jo krstili za »Potapljača«, je izumil pred 80 leti Viljem Bauer. Potopil se je pa že pri prvem potapljalnem poskusu v nemškem pristanišču Kielu (slika 6).

HIŠE NA KOLESIH

Najnovejša ameriška iznajdba so hiše, ki imajo posebno obliko, da laže režejo zrak, in ki jih privežejo na navadne avtomobile. Ta domovanja uporabljajo Amerikanci za izlete in počitnice. Opremljena so z vsem mogočim, s kuhinjo in spalnico, imajo pa tudi kopalnico (slika 7).

ČUDEN AVTO

Takšen, kakor ga vidite na sliki 8, je najcenejši ljudski avtomobil Francoza Dahina, ki stane samo približno 3200 dinarjev.

ZLATA KOŠUTA

se je imenovala ladja, s katero je prekomorski potnik Francis Drake pripeljal iz Južne Amerike krompir v Evropo. To jadrnico se sedaj po slikah natančno posnели in jo zgradili; Angleži lahko napravljajo z njo majhna potovanja, da tako spoznajo staro romantiko morskih voženj (slika 9).

NEOBIČAJEN ZVONIK

Mestna cerkev v Tilsitu ima zvonik, čigar gornji del stoji na osmih kroglih (slika 10).

TEDENSKI ODDIH PRED 100 LETI

S cilindrom na glavi in oblečeni v obleko s škrici, v čudnih čolnih so se vozili pred 100 leti na počitnice. Pa si predstavljajte, kako bi to dandanes bilo smešno. Kajne? (Slika 11.)

ČOLN NA POGON Z NOGAMI

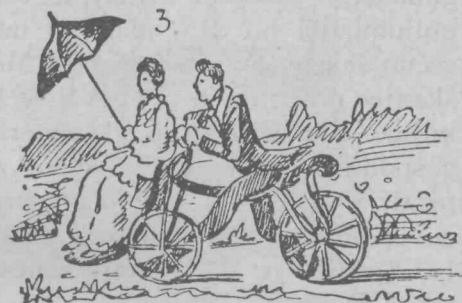
Je to dva metra dolg kovinast čoln v obliki motornega čolna, ki ga poganjamo s pedali, kakor pri kolesu. Pedali pa spravljajo v vrtenje vijak in čoln lahko drsi po vodi ter doseže tudi do 25 kilometrov brzine na uro (slika 12).

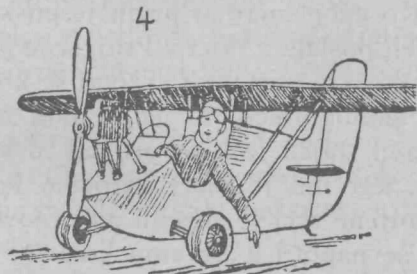
1

2

3

4

5

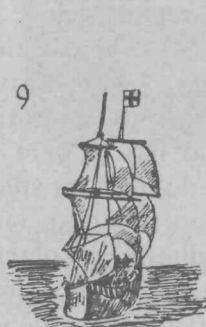
6

7

8

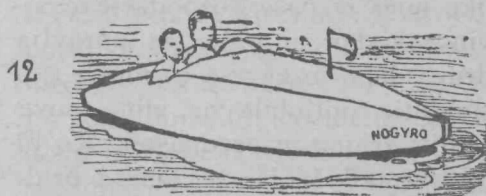
9

10

11

12

3.

Odslej je Janž še češče zahajal k staremu kolarju. Kadarkoli je mogel, se je izmuznil z doma, s paše ali od Lajhovih in se zatekel v tesno kolarjevo delavnico. Večkrat je bil zaradi tega tepen, nekoč ga je pretepel celo Tevža, ker je moral namesto njega pasti krave. Končno je Lajhovka povedala njegovu materi, da se naj pobere iz koč, če ne bo v redu pasel in sploh pri roki, kadar ga potrebujejo. Janž je zdaj redkeje odhajal h kolarju, pač pa je v vsakem prostem času rezljal najrazličnejše reči: ročice, toporišča in podobno. In neprestano je premišljeval, kako bi mogel stopiti h kakemu kolarskemu mojstru v uk.

Ali se mora res tako zgoditi, kakor mu je prerokoval oče? Ali res mora postati samo in edino gostač? Res, začelo se je že tako: izza velike noči že pase gospodarjevo živino; kadar ni paše, pa opravlja druga dela, in za vse to mu je gospodinja obljubila na zimo nove čevlje, srajco in predpašnik. Ko bi bil oče odločnejši, je Janž z bridkostjo spoznal, bi bil lahko ubogal

gospoda učitelja, ki mu je že pred dvema letoma prigovarjal, naj ga da v ptujsko meščansko šolo ali gimnazijo. Gospod učitelj je celo obljubil, da bo sam plačeval mesečno železniško vozovnico iz Moškanjec do Ptuja in prispeval še za knjige. A oče se ni hotel zameriti gospodinji, ki je hotela Janža za pastirja. Kako naj zdaj očeta pregovori, da ga pošlje učiti za kolarja? Spoznal je, da se more zanesti edino le nase.

Ko ga je mati v prvih jesenskih dneh poslala z jajci v Ptuj, si je poleg košare oprtal na skrivaj še kolo za samokolnico, ki ga je sam napravil. Jajca je hitro prodal in kupil, kar mu je mati naročila. Nakupljene reči je shranil pri trgovcu in se napotil k prvemu kolarju, ki ga je našel.

Ponižno ga je poprosil:

»Prosim, gospod mojster, če bi me vzeli v uk!«

A ta ga je osorno zavrnil:

»Ne potrebujem vajencev!«

Janž je še stal in čakal.

»Zakaj paносиš s seboj kolo?« ga je s smehom vprašal pomočnik.

»Da bi videli, koliko že znam. Kolo sem namreč sam napravil«, je odgovoril in z novim upanjem v srcu položil kolo mojstru pod noge.

A Janž še ni izgubil poguma. Poiskal je še dva mojstra. A zaman. Kaj, zdaj? Ali naj se vrne domov? Ne! Še mora poizkusiti!

Mojster ga je vzel v roke, si ga dolgo ogledoval, nato pa dejal še z osornejšim glasom:

»To lahko drugim pripoveduješ. Najbrž si ga kje zmaknil!«

Janž je zardel do ušes in solze so mu stopile v oči, vendar se je pre-magal:

»Nisem, gospod mojster! Sam, popolnoma sam sem ga napravil!«

»Poberi ga in se spravi odtod«, je mojster jezen zavpil, »sicer pokličem orožnika. A za prvim oglom ga vrzi stran. Z njim si ne boš našel mojstra, kvečjemu boš prišel v luknjo!«

Janž je jokajoč pobral kolo in odšel. Pomočnik in vajenec pa sta se mu v slovo na ves glas smejala.

Čeprav je začelo narahlo deževati, se je napotil po cesti proti Mariboru. Najprej se je namenil povprašati v kakšni okoliški vasi, a kmalu je opustil to misel. Pred oči mu je stopila kolarska delavnica, ki jo je videl v Mariboru! Da, tja pojde, tam ga bodo sprejeli! Preložil je kolo z leve na desno ramo in z velikim upanjem nadaljeval pot.

A kmalu se je zbal, da do večera sploh ne prispe v Maribor, zato je začel paziti na voznike. Že dva je poprosil, da ga vzameta s seboj, a niti zmenila se nista zanj. Čez čas pa se je domislil: saj imam vendar novo kolo, ki je vredno vsaj dvajset dinarjev. In res, prvi voznik, ki mu ga je ponudil, ga je vzel na voz

in mu dal še kruha in mesa, ko je videl, da je lačen. Ker pa sta prispela v Maribor šele pozno zvečer, ga je voznik spravil spat v hlev, kamor je postavil konja.

Drugo jutro pa je Janž nadaljeval svoje iskanje.

Najprej je poiskal že znano mu kolarsko delavnico. Neprijetno ga je dirnilo, ko je takoj ob vstopu opazil, da ni več onega delavca, ki jima je z očetom pred tedni pomagal iz nezgode.

Vendar je pogumno stopil pred mojstra:

»Prosim, bi me vzeli v uk?«

»Zakaj pa ne? Da le imaš veselje do naše obrti,« je dejal mojster in stopil proti vratom, da ne bi trušč motil njunega pogovora.

Janžev obraz je zasijal od sreče. Zdaj mu je bilo neizmerno žal, da je prodal kolo.

»Veliko veselje imam,« je zajeceljal, strmeč v majhnega, debelušastega mojstra.

»Vidiš, to je prva stvar: veselje do poklica. Kaj pa s šolo? Kako si se učil?« je spraševal mojster dalje.

Janž je izvlekel iz notranjega žepa odhodno izpričevalo in ga pokazal mojstru.

»Prosim, poglejte!«

»Glej, glej,« je vzkliknil mojster in ni mogel prikriti svojega občudovanja, »same odlične imaš! Torej tudi glava je v redu. Res si še nekoliko šibak, a ker imaš dvoje: srce za kolarstvo in bistro glavo, boš lahko nekoč dober kolarski mojster!«

Janž bi bil najrajši skočil k mojstru in ga objel. Ves neučakan je segel mojstru v besedo:

»Gospod mojster, kdaj naj pridem?«

»Čakaj,« ga je pomiril mojster, »dve glavni stvari sta torej v redu. Zdaj pride še tretja: kako daleč imaš do doma?«

Janž še ni slutil nič hudega, vedro je odgovoril:

»Iz Brezovec blizu Ptuja sem doma!«

»To je pa sitna stvar,« se je mojster popraskal za ušesi. »Pa imaš tu v bližini sorodnike?«

»Nimam,« je odvrnil Janž že v težki slutnji.

»Potem je samo ena možnost,« je izpregovoril mojster počasi in preudarno — vsaka njegova beseda je bila za Janža kakor udarec z najtežjim kladivom —, »da ti starši dobe v bližini stanovanje in hrano, ali da plačujejo meni po dve sto dinarjev mesečno!«

»Dve sto dinarjev mesečno!« je zajeceljal Janž in ves prebledel.

»To ni mnogo; drugod plačujejo po tri sto.«

»Toda saj bi delal; za hrano bi že zaslužil, mnogokaj že znam,« se je Janž skušal rešiti.

»Dragi moj, to ni nič! Kolarstvo ne nese mnogo. Zdaj na zimo bo vedno manj dela. Enega pomočnika sem že odpustil, dva bom pa še moral.«

»Janž je stal ves neboljen pred mojstrom in se boril s solzami. Mojster je premišljeval nekaj, nato pa potegnil Janža do vrat:

»Pa naj bo stopetdeset zate. A moraš molčati. No, toliko bodo že zmogli, ne?«

»Ne bôdo,« je Janž žalosten odkimal. »Gostači smo, ne zaslužimo niti toliko, da bi se pozimi lahko do sitega najedli.«

Zdaj Janž ni mogel več zadržati solz, kar same so se mu vlile po obrazu.

»Škoda,« je dejal končno mojster. Ko Janž še vedno ni odšel, pa mu je stisnil v roko dva dinarja in dejal: »Pojdi zdaj, delo imam. Poizkusi še drugod!«

Janž je ure in ure taval kot izgubljen po ulicah. Šele ko se je ustavil na nekem oglu, ga je zdramila pesem obliča, da se je ozrl okoli sebe: stal je pred kolarsko delavnico. Opogumil se je in vstopil. A mojster — lepše oblečen kot učitelj v Brezovcih — je zahteval dve sto petdeset dinarjev mesečno. Janž je poizkusil še dva mojstra, a nobeden ga ni sprejel.

Zdaj mi ne preostane drugega, kakor da se vrnem domov k Lajhovim kravam in teletom, je spoznal z vso bridkostjo. —

Ko je pozno popoldne počasi stopal po cesti proti Ptuju, ga je dobro uro iz Maribora došel visok možki in ga nagovoril:

»Kam, fant?«

Janž se je okrenil. Tedaj ga je spoznal: bil je odpušчени kolarski pomočnik.

»Tako je na svetu, dragi dečko,« mu je dejal Koropec, tako je bilo pomočniku ime, ko mu je Janž opisal svoje žalostno potovanje. »Pet mesecev sem delal, zdaj so me pa pognali na cesto. Že prej smo težko živeli — ženo imam in tri otroke

— zaslužil sem komaj dvajset dinarjev dnevno; žena, ki hodi v tovarno, pa zasluži komaj polovico toliko. Zdaj na zimo sem brez dela. Potikam se po cesta in prosjačim kakor berač. Ljudje se me izogibajo, zapirajo vrata pred mano in ščujejo name pse, čeprav nočem nič drugega, kakor s poštenim delom si zaslužiti vsakdanji kruh!«

Janž je nem korakal ob Koropcu; ta je čez čas nadaljeval:

»Vidiš, na svetu je dandanes vse narobe: medtem ko mi stradamo kruha, mečejo drugi na stotine vagonov pšenice v morje, medtem ko nekateri razsipavajo desetisoče in desetisoče, nimamo mi niti toliko, da bi si kupili kruha.«

Čez čas pa je zamahnil z roko in krenil na levo:

»Srečno hodi! Grem sem-le pogledat, če je še kaj usmiljenih ljudi na svetu!«

Tedaj je Janž pohitel za njim in mu ponudil svoj dvodinarski novc:

»Nate, vzemite gal!«

Koropec se je nasmehnil in dejal:

»Kar obdrži. Ne obupaj, kakor tudi jaz ne obupam. Prišel bo čas, ko bo tudi nam zasijalo sonce!«

Toda v Janževem srcu ni bilo tega upanja, v njem je bila le tema in obup. Zdaj je vedel, da ima oče prav: vdati se je treba v usodo in jo potrpežljivo prenašati. Saj je pisano: Janžev ded je bil gostač, Janžev oče je gostač in gostač bo tudi Janž.

(Dalje prihodnjič.)

Svetovni potepuhi - Frkolinček, Martinček in Pavlinček - pri teti Dolgouhi

PRISPELI SO DO POTOKA. DOLGO SO ISKALI PREHOD ČEZ VODO. NAZADNJE SE JIH JE USMILILA KOŠATA VRBA IN POLOŽILA DOLGO VEJO ČEZ VODO. MARTINČEK JE SREČNO PRILEZEL NA DRUGI BREG. FRKOLINČEK PA SE JE PRI PREHODU TAKO TRESEL, DA MU JE SPODRSNILO IN SE JE PREKUCNIL V POTOK. KLICAL JE NA POMOČ. NIHČE MU NI MOGEL POMAGATI. VAL GA JE POGRABIL IN NESEL DALJE. MARTINČEK JE HITEL OB OBALI, PAVLINČEK PA JE KROŽIL NAD NJIM.

FRKOLINČEK JE BRCAL IN CVLIL. NAZADNJE SE JE OPRIJEL ZA LIST, KI JE PLAVAL PO VODI. ZLEZEL JE NANJ. HITRO GA JE MINIL STRAH. IMENITNO JE BILO NA ZELENEM ČOLNU. CELO PEL SI JE FRKOLINČEK. NJEGOVA DOBRA VOLJA BI BILA MORDA DALJŠA, DA SE NI OGLASIL — ŽELODEC. TUDI ON JE ZAČEL PETI.

FRKOLINČEK SE JE OZIRAL PO VARNEM PRISTANU. POTOK PA SE JE ŠIRIL IN LE TU IN TAM JE ŠTRLELA OSAMLJENA SKALA IZ HLADNIH VALOV. MARTINČEK SE JE TUDI ŽE UTRUDIL IN PAVLINČKU JE BILO PREVROČE. POČIVALA BI, VENDAR NISTA SMELA ZAPUSTITI PRIJATELJA. IN TAKO STA HITELA ZA FRKOLINČKOM.

TEGA JE PRETRESLA GROZA. IZ ZELENJA SE JE STEGNIL DOLG BEL ROČ, KI JE BIL NA KONCU RDEČ. FRKOLINČEK JE ZAVPIL.

GOS, KI SE JE MENILA KOPATI, SE JE TUDI PRESTRAŠILA IN ZAGAGALA. FRKOLINČEK SE JE VLEGEL NA HRBET IN ZAPRL OČI. ČAKAL JE NAJSTRAŠNEJŠE. GOSKA JE SPET IZPROŽILA SVOJ DOLGI VRAT IN ZAGLEDALA LIST. PRITEGNILO GA JE K SEBI. FRKOLINČKOVO SRCE JE BILO TAKO MOČNO IN NAGLO, KAKOR BI HOTELO SKOČITI IZ OZKE KAMRICE POD SONČNO NEBO.

GOSKA JE PRIJELA FRKOLINČKA ZA HLAČKE IN GA POSTAVILA NA BREG. FRKOLINČKU SE JE KAR MEŠALO OD PRESTANEGA STRAHU. MARTINČEK IN PAVLINČEK, KI STA BILA V TRENUTKU PRI NJEM, STA GA TOLAŽILA. CELO BELOUŠKA, KI JE DREMALA NA BLIŽNJI SKALI, JE PRIŠLA IN GA HRABRILA. POTEM SO SE GOSTILI. MARTINČEK JE LOVIL MUHE IN KOMARJE, PAVLINČEK JE SRKAL MEDENICO, FRKOLINČEK PA JE OBIRAL MALINE.

KO SO SE TAKO POMENKOVALI V HLADU KOŠATE VRBE, JE
SEGLA PO FRKOLINČKU KOŠČENA ROKA TETE DOLGOUHE.

POSADILA JE FRKOLINČKA NA SVOJO DLAN IN DEJALA:

»ZDAJ BOŠ SLUŽIL MENI
V KAJBICI ZELENI!«

»NISEM PTIČEK —
SEM FANTICEK,
KI PO SVETU STIKA,
KER GA SVET RES MIKA!«

TETA DOLGOUHA SE JE TAKO NA ŠIROKO ZAREŽALA, DA SO
SE JI TRESLI VELIKI ZOBJE. FRKOLINČKU SE JE KAR ZAMEGLILO
PRED OČMI.

TETA DOLGOUHA PA SE JE OBLIZNILA IN REKLA:

»MOJA SLUŽBA TEŽKA NI,
DOBER ŽGANEC, FANT, BOŠ TI!«

ZDAJ JE VEDEL FRKOLINČEK, KAJ GA ČAKA, PA TUDI NJE-
GOVA PRIJATELJA STA SI BILA NA JASNEM. HITRO STA SKLE-
NILA, DA NE BOSTA ZAPUSTILA TOVARIŠA, TER STA PREVIDNO
SLEDILA STARKI S FRKOLINČKOM NA ROKI...

(DALJE PRIHODNJIČ)

TRI CIGANSKE

CIGAN JE NAŠEL PODKEV

Našel je cigan na cesti podkev, pa vesel pridirja domov k ženi:

»Ti, poglej, imela bova konja. Podkev sem našel, lahko mi je skovati še druge tri, železja imam, pa bom nakoval tudi žebličke, če ne gre drugače, odlomim ključavnico z vrat, da! Ko bom imel podkve in žebličke, mi je lahko dobiti konja. Izberem tega ali izberem onega na paši, pa bo moj. Konja hočem, pa naj bo tudi slep, samo da se enkrat vržem nanj in ga zajaham, da bosta videla gospod in kmet, kako zna cigan Sule gnati konja v dir in skok...«

Ciganka, zvesta mu družica, zija od veselja:

»Krasno, krasno, cigan moj Sule! Še tisto uro bom tudi jaz obrzdala konjiča, da pojezdím k žlahti. Že leto dni se nisem tam mudila — in to je sramota in to je greh.«

Cigan Sule se hudó razjezi. Pipó vzame iz ust in začne z njo udrihati po babi:

»Kako, ti nesreča ciganska, — ti bi se takoj za mano povzpela na trudnega in potnega konja, na, počák!« —

In je cigan udrihal po ciganki, ona pa je zavriščala:

»Jenjaj vendar, jenjaj, cigan prismojeni, da ti povem, kako bi z njim ravnala: lepo bi ga sprevajala, dokler se ne ohladi in ne napase. Šele potem bi ga obuzdala in sedla nanj...«

»E, e, tako, vidiš, ciganka, tako je treba lastnega konja varovati!«

POMAGAL JE NORCE BRITI

Bog ve kje je cigan Muharem našel vrečo čiste pšenice. Zares čista je bila ta pšenica, ne zrna ljuljke ni bilo v njej, ne praška zemlje. Prodaja cigan pšenico na trgu, pohlevno stoji ob svoji polni vreči, pa pride mimo ošaben Turčin. Zajame z dlanjo pšenico in jo gleda in reče:

»Brate ciganski, med to pšenico je polno ljuljke.«

»Res je, turški gospodar!« pritrdi pohlevni cigan Muharem.

»Pa je ta pšenica tudi plesniva,« nadaljuje naduti Turčin.

»Resnično, turški gospodar.«

»Pa polno zemlje je vmes in prahu in smeti!«

»Da, tako je, turški gospodar.«

Turčin pogleduje cigana izpod obrvi in dalje našteva vse napake, ki jih najde na pšenici. Cigan Muharem pa pritruje: Res je, turški gospodar!..

Naposled je Turčinu te smešne igre dovolj. Ali je cigan prismojen, da mu pritruje vsako očitno laž proti samemu sebi? Vpraša Turčin cigana srdito:

»Strela neumna, grajam jaz tvojo pšenico, — a zakaj jo grajaš tudi ti?«

Cigan Muharem odvrne pohlevno kakor prej:

»Pomagam ti norce briti, turški gospodar!«

$$3 + 0 = 6$$

Stal je kmetič na trgu in prodajal dva konja. Starejšo mrho je ponujal za tri, iskrega mladega konjiča pa za šest zlatnikov.

Pride mimo star cigan, se ustavi, ogleduje staro mrho, — naposled odšteje zanj tri zlatnike.

Ali glej naslednji dan cigana, že jo spet primaha nazaj h kmetiču.

»Kmetič, pripeljal sem ti mrho nazaj. Sem mislil, da je stara in pohlevna, pa ti je šment neznansko divji. Ne maram je. Rajši vzamem onega konjiča za šest zlatnikov.«

Pa dobro. Kmetič je zadovoljen in privede mladega konjiča iz hleva.

»Tako očka,« pravi ciganasti cigan. »Zdaj sva bot. Včeraj sem ti dal tri zlatnike, danes ti poklonim še mrho, ki je tudi vredna tri zlatnike, — to dá skupaj šest zlatnikov, pa je konjič plačan.«

Tako je rekel, se vzpel na iskrega konjiča in odbrzel, da je kmetič kar belo gledal za njim. Pa vi povejte, ali ga je ociganil, ali ga ni!

PO MIKLAVŽU

V šoli je bilo glasno.

V četrtem razredu so si učenci pripovedovali, kaj je komu prinesel Miklavž. Najmanjši med njimi, Janko Repič, je veselo zaklical: »Meni je prinesel največ!«

»Pa povej, kaj!« so poizvedovali sošolci.

»Miklavž mi je prinesel velikega gugalnega konja!« je veselo pravil Janko. »Kadar pridem iz šole, ga zajaham. To je lepo! In pa nogavico, polno slaščic, krožnik sadja in rokavice sem dobil!«

»To je bil Miklavž res priden,« je pohvalil eden izmed poslušalcev. »Kaj pa parkelj. te je ošvrknil s šibo?«

»Pri nas je bil Miklavž brez parkeljna. Veš, jaz se parkeljna bo-

jim,« je sramežljivo priznaval Janko.

Bahavi Ladko Malič je molče poslušal, potem pa se je namrdnil in rekel:

»Hm, prava reč! Jaz sem dobil mnogo več! Nogavico sadja, čevlje, rokavice,« — tu je utihnil, kakor da išče v spominu — »da, in torto in še takole veliko šibo iz sladkor-

ja« ter je kazal z rokami njeno dolžino.

»In si jih takoj dobil z njo, kaj ne,« mu je brž zabrusil Jurček.

Toda Ladko je bil v svojem življu.

»Kaj pa šele o božiču! Koliko daril imam že obljubljenih!« je nadaljeval Ladko.

»Jaz tudi!« je kričal spet Janko. Nadaljnji pogovor je pretrgal šolski zvonec.

Vstopil je učitelj in pouk se je pričel.

Učenci so nemirni. V malih glavah jim rojijo pobožne želje, da bi jih Božiček kar najbolj obdaroval. Janko se obrača k svojemu sošolcu in šepeta:

»V odmoru ti povem, kaj bom vse dobil.«

»Repič, ne šepetaj in pazi! O čem se pogovarjata, Koren?« je strogo vprašal učitelj drugega učenca.

»Prosim, gospod učitelj, pravil mi je, da se bova v odmoru pogovarjala.«

»O čem pa?«

»No, o parkeljnu, o Miklavžu in o Božičku!«

»Dobro, da si me na to spomnil,« se je smejal učitelj. »Tudi jaz bi rad vedel, kaj je komu izmed vas prinesel Miklavž; zato napišite domačo nalogo. Vzemite peresa in zapišite naslov: »Kaj mi je prinesel Miklavž.«

Peresa so zaškripala; v zadnji klopi pa se je dvignila roka.

»Kaj hočeš, Rojec?«

»Prosim, gospod učitelj, meni Miklavž ni ničesar prinesel!«

»Kaj pa je tvoj oče?«

»Oče ie brez dela.«

»Hm, danes so težki časi, pravi učitelj bolj zase, gre zamišljen nekajkrat po sobi gor in dol, nato pa pokliče:

»Zorec, vzemi čepico, pojdeš nekam!«

Dolg deček je veselo skočil iz klopi ter odšel z učiteljem pred učilnico. — Razred je medtem šumel od sto vprašanj.

Čez nekaj časa sta se vrnila oba. Deček je sedel spet na svoj prostor in učitelj je držal nekaj za hrbtom: »Rojec, pojdi sem!«

Poklicani učenec je bil z nekoliko skoki pri učitelju.

»Tudi nate Miklavž ni pozabil; tole je tukaj pustil za tebe. Vzemil!«

Učenec je vzel obsežno vrečico iz učiteljeve roke in se blaženo smehljaj. Ko se je vračal v klopi, je radovedno gledal v vrečico.

»Joj, sami bonboni, pa ravno taki, ki jih imam posebno rad,« si je mislil deček in se ni mogel premagati, da ne bi takoj vsaj enega dal v usta.

Zvoni ... »Dečki, ne pozabite prinesiti jutri nalogo!« jih je še opozoril učitelj in odšel. Komaj so se za njim zaprla vrata, je vse drlo k Rojcu.

»Daj mi!« je beračilo več ust. In Rojec je razdajal na vse strani, dokler je bilo kaj v vrečici.

»Radoveden sem, kaj ti prinese Božiček,« je rekel Janko Repič.

»Menda nič!« je kratko odgovoril deček, mislil pa si je: »Kaj pa če bi mi vendarle nekaj!«

Iz šole so šli učenci v živo se razgovarjajočih skupinah. Ena izmed njih se prička za to, da prav za prav ni dal Rojcu Miklavž nič, temveč gospod učitelj. Najmodrejši med njimi, Zorec, na vsa vprašanja samo zmiguje z rameni. V drugi skupini ima prvo besedo Ladko Malič:

»Fantje, veste kaj, štedili bomo in kar bomo prištedili, damo gospodu učitelju, da bo tudi Rojec vesel Božička!«

Tako so tudi storili. Nekaj dni pred božičem sta gospoda učitelja ustavila dva učenca, Repič in Malič. Vsa zardela sta mu razodevala svojo skrivnost. Malič je vzel iz žepa nekaj »kovačev« ter jih izročil učitelju. Gospod učitelj, ki so ga imeli vsi radi, ju je ljubeznivo pobožal; to je bilo plačilo vsem za to, da so hoteli pomagati revnemu sošolcu.

Ko je pozvonilo, je vstopil tudi gospod učitelj, se z veselim nasme-

hom ozrl po razredu in rekel med grobno tišino z mehkim glasom:

»Dečki, ponosen sem na vas in vesel, da razumevate bedo bližnjega. Le bodite zmeraj takšni, pa boste nekoč poštini in vrli možje naše lepe Jugoslavije!«

Vsi so razumeli, samo Rojcu je bilo vse tako čudno.

Ko so se na sveti večer razsvetila okna hiš nasproti Rojčeve in je sto in sto svečk ozarjalo božična drevesca, je tudi Rojčeva mati po-

klicala sinčka v sobo. Deček je presenečen stal pred okrašenim drevescem, pod katerim je ležal čeden, topel suknjič in knjiga, polna prelepих pravljic.

»Kako pridni so tvoji sošolci; vse to so ti poslali po Božičku!« je pravila mati. Šele zdaj je deček razumel tisto veselo vznemirjenje v šoli, od radosti sta mu zdrknili po licih dve debeli solzi, in v njegovi glavi se je zbudila skrb, kako in kdaj jim bo vse to povrnil.

TAJNOST ZVONENJA IN ŠTEVILK

Pri železnicah so uvedeni vidni in zvočni signali, ki jih boste prav lahko razumeli. Železniška proga je razdeljena in vsak del proge se odpre prihodnjemu vlaku šele, ko prevozi prejšnji vlak ta oddelek, odnosno ko je že odbrzel mimo signala.

Vidni signali: To so železni signali (znamenja, semafori), pri katerih je na visokem železnem drogu nameščena ena gibljiva prečka ali pa več. Če stoji ta prečka poševno navzgor, pomeni to »Proga je prosta«, vodoravna lega pa znači »Stoj!« Razen tega je približno 600—800 m pred vsako postajo zaklopna deska (tabla) z zelenim četverkotnikom. Vodoravna lega te deske pomeni »Proga je prosta«, navpična pa: »Glavni signal je na 'stoj!', zato pozor, počasi — stoj!«

Zvočni signali: To so udarci na zvon, ki jih slišimo na postajah; ta znamenja daje najbližja postaja, odkoder prihaja vlak. Za vlake, ki vozijo od začetka proge proti koncu proge, je signal: 2 udarca, ki se trikrat ponavljata. Za vlake, ki vozijo od konca proge proti njenemu začetku: 3 udarci, ki se trikrat ponavljajo. Kje so začetki in konci za poedine proge? To je različno; o tem nas poučuje vozni red, in sicer: Vlaki, ki vozijo od začetka proti koncu proge, so v voznem redu označeni z lihimimi številkami, vlaki, ki vozijo od konca proge proti začetku, pa s sodimi števili. Torej na primer za pro-

go Kočevje—Ljubljana je začetek Kočevje. Za vlake, ki vozijo iz Kočevja v Ljubljano, je zvočni signal: 2 udarca, ki se trikrat ponavljata. Za progo Beograd—Zagreb—Maribor je začetek Beograd. Za vlake, ki vozijo od konca, t. j. iz Maribora v Beograd, je zvočni signal: 3 udarci, ki se trikrat ponavljajo.

Spredaj na lokomotivi na obeh straneh, kjer je strojevodja, so na deščicah številke: tam je n. pr. številka

387029

Prva številka 3 pomeni, koliko osi poganja neposredno stroj.

Drugo število — 8 — je treba povečati za 3 ter pomnožiti z 10; tako dobimo največjo dovoljeno brzino lokomotive v kilometrih na uro. Torej v našem primeru: $11 \times 10 = 110$ km na uro.

Tretje število — 7 — moramo povečati za 10 in dobimo pritisk na eno os v tonah — 17 ton. Če pomnožimo prvo število — 3 — s tretjim številom, povečanim za 10, t. j. s 17, dobimo t. zv. adhezivno (sprejemno) težo na oseh — $3 \times 17 = 51$ ton. Ena tona te adhezivne teže zdostuje za dosego vlačne sile, ki je potrebna za prevoz tovora desetih ton pri vzponu proge od 10 do 1000 m in pri brzini 25 km na uro. Če bi bila lokomotiva prelahka, bi imela premajhno adhezijo (sprijemnost) in njena kolesa bi drsela na mestu. Če pomnožimo adhezivno težo — 51 ton — z 10, dobimo približno delo lokomotive, v navedenem primeru 510 ton (toliko more lokomotiva vleči). Nadaljnje številke podajajo skupino izdelka ter inventarne številke.

Solička športnega strička

Dragi prijatelji! Mraz se bliža. Že prav kmalu bo toplomer kazal pod ničlo. Luže po cestah bo pokrila ledena skorja. In tedaj bodo pričeli polivati naša teniška igrišča, da se boste lahko pričeli drsati. Gotovo ste že vsi videli drsanje. Pa to ni šport samo za mladino. Tudi starejši gospodje in gospe se radi drsajo, kakor vi. Ni lepšega ko z drsalkami na nogah drseti po gladkem ledu ali celo drsati v lokih. Večina se seveda drsa za zabavo, so pa tudi ljudje, ki jim je drsanje šport; ti trenirajo, da bodo mogli potem na tekmi pokazati svoje znanje in se boriti za prvenstvo.

Sklenil sem, da vam napišem nekoliko vrstic o drsanju. Najprej vam bom povedal, kako se namreč drsajo oni, ki tega še ne znajo. Prva stvar je, da si drsalke trdno privijete na čevlje. Potem pa kar pogumno na ledeno ploskev! Spočetka vam bo drčalo, še premakniti se ne boste upali. Venomer se vam bo zdelo, da boste zdaj zdaj padli vznak. Pa le pogum! Najvažnejša je drža telesa. Začetna drža je taka: noge držite tesno drugo tik druge, stopala in na njih pritrjene drsalke držite vzporedno! Kolena nekoliko upognite. Sedaj pa pozor! Da ne padete vznak, napravite lahen predklon, roke pa lahko in mehko držite v predročanju. Pogled naj vam bo uprt v tla, približno 2—3 m pred vami. Če boste res tako stali, je popolnoma izključeno, da bi padli. Vidite, zdaj že znate stati na ledu. Prve korake napravite čisto majhne! Toda nogi držite še vedno tesno drugo ob drugi. Če stopite naprej z desno nogo, jo malo obrnite na desno, če pa z levo, na levo. Če boste pridno vadili, boste videli, da bodo vaši drsajoči koraki vedno daljši in se boste vedno hitreje pomikali po ledu.

Ko boste to obvladali, začnite vežbati loke. Drža je taka, kakor sem vam jo zgo-

raj opisal. Le telo in vaše oči naj so obrnjene v smer, kamor boste zavili lok. Sedaj bomo napravili lok na desno. Prenesite teža telesa na desno nogo, telo je obrnjeno na desno, drsalka na desni nogi stoji na robu in obrnjena nekoliko na desno. Desno roko vrzite lahko in mehko nekoliko bolj nazaj kakor pri priročenju. Istočasno se odrinite z levo nogo in že boste drseli v lepem loku na desno. Levo nogo pa držite pri tem zadaj v zraku, nekoliko upognjeno. Počasi jo prenesite naprej, nagnite malo nazven in postavite na led. Hkratu obrnite telo in glavo na levo. Desna noga ostane zadaj, kakor prej leva. Le pridno vežbajte! Ko boste loke že dobro znali, boste lahko delali na ledu osmico, kakor vam jo kaže slika na str. 67.

Postavite se na prostoru, ki je označen z zvezdico, pa pričnite z lokom na desno (na desni nogi). Ko napravite cel lok na desni nogi in pridete nazaj k zvezdici, napravite spet lok na levo in potem zopet na desno itd. To je zelo težka vaja. Taka v led začrtana osmica mora biti lepa, kakor da bi jo s peresom zarisali. — To bo za letos dovolj. Drugo leto pa vam bom opisal nadaljnje figure v drsanju.

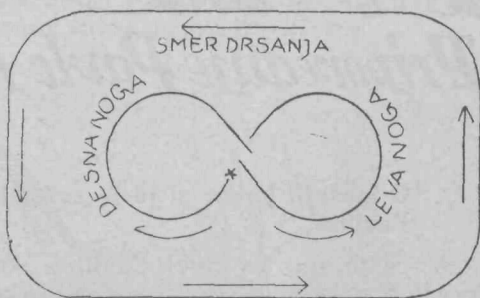
Prosim vas pa tole: Nikar se ne podite in ne dirjajte po ledu! Lahko koga podrete ali padete sami in si zlomite nogo. Držite se smeri pri drsanju, kakor je začrtana na sliki. Zakaj če se drsate križem kražem, ovirate tovariše.

Gotovo vas zanima, kakšna tekmovalna se vrše na ledu. Prav tako kakor pri lahki atletiki, imamo tu tek, ki ga imenujemo »hitrostno drsanje«. Druga vrsta je »umetno drsanje«. Tu pa je treba pokazati gibčnost, lepo držo, sigurnost na ledu in znanje najrazličnejših figur: osmic, trojk itd. Nogometu je podoben hockey (izgo-

voru hoki) na ledu. Pravila so skoraj ista kakor za nogomet. Hockey na ledu igra v Jugoslaviji doslej edino ljubljanska Ilirija.

Državno prvenstvo v drsanju ima Ilirijan Polo Schwab, juniorsko prvenstvo pa ima mladi Gvido Sernec iz Celja. Oba sta državna prvaka že 6 let. Pa tudi dobra prijateljca sta. Vedno trenirata skupaj. Ko bi ju videli, kaj vse delata na ledu. Plešeta in skačeta! Oba sta našo državo zastopala na Češkoslovaškem (v Visokih Tatrah, v Pragi in Moravski Ostravi) in na Dunaju. Lani nas je Sernec zastopal v Pragi. Zbrani so bili najboljši drsalci sveta. Pa se naš dvaindvajsetletni junak ni ustrašil. Pogumno je tekmoval in zasedel med 50 tekmovalci 10. mesto. Največje zasluge za razvoj drsalnega športa v Dravski banovini pa ima ing. Stanko Bloudek. On ni samo zgradil kopališča Ilirije, skakalnice v Planici, ampak tudi lepo drsališče Ilirije v Ljubljani.

Le pridno se učite drsanja, ki je eden najlepših športov, nekaj ples v prosti zimski naravi! Že sedaj pregledajte doma drsalke, jih očistite in namažite vijake z oljem, da jih boste z lahkoto pritrdili na čevlje.

Do prihodnjic se bo doma in po svetu nabralo mnogo športnih dogodkov. Zbiral bom dotlej vse podatke, da bo spet polička kar preobložena s samimi zanimivimi rezultati.

Na svidenje in zdravo!

NAŠ SLOVARČEK

TUJK

Literatura (iz lat. littera = črka, litterae = črke, mnogo črk, pismo, spis) — književnost, slovstvo.

Nacija (iz lat. natio = narod) — narod; **nacionalen** — naroden; **nacionalnost** — narodnost, narodna zavednost; **nacionalizem** — narodnost, narodni ponos, poglobljanje za narod; **nacionalist** — narodnjak. Bodi dober nacionalist, zaveden Slovenec in Jugoslovani!

Publikacija (iz lat. publicare = glasiti, javno razglašati) — glasilo. »Zvonček« je taka publikacija, glasilo za narodno mladino. — **Publicirati** = objavljati, razglašati. — **Publika** = občinstvo.

Aritmetika (iz gr. arithmos = število) — računstvo; **aritmetičen** = računski.

Geometrija (iz gr. ge, gea = zemlja, metreo = merim) — zemljemerstvo, nauk o prostornih količinah, nauk o likih sploh. Ne bojte se niti aritmetike niti geometrije! Obe sta za življenje potrebni in, če ste v šoli nazljivi, pojde!

Matematika (iz gr. mathema = kar se je treba učiti, predmet učenja) — računstvo. Torej vidite, da so že stari Grki davno pred Kristovim rojstvom smatrali računstvo za nekaj, česar se je treba učiti. Računati moramo znati; kdor ne zna računati, je revež. Ste to že opazili?

Palindrom (gr. palin = nazaj; dromos = tek), besedna igra, kjer se besede ali celi stavki enako čitajo, če začneš sprejati ali zadaj.

Antičen (lat. antiquus = star), starodaven, staroveški, grški in latinski.

Antika (lat., glej Antičen!), starodavna umetnost, starina, starožitnost, celota starega grškega in rimskega sveta.

Antikvar (lat.), starinoslovec, starinar.

Antikvar-en, -ičen (lat.), starinski, star, že rabljen, n. pr. stara knjiga.

Antikvariat (lat.), trgovina s starimi knjigami in starinami sploh.

Antikviteta (lat.), starina.

Interurban (lat. inter = med; urbs = mesto), medmestni, n. pr. telefon, ako lahko telefoniramo iz mesta v drugo mesto. Kakšne telefone imamo še?

Rekonvalescent (lat. re- = zopet, nazaj; convalesco = ozdravim), kdor bolezen preboli in okreva, okrevalec.

Kapaciteta (iz lat. capacitas) — sposobnost za kaj, zmoglost vase vzeti; potem tudi: večak v kaki stroki, n. pr. odličen zdravnik itd.

Karambol (iz fr. carambol, skupaj trčiti) — strk, strčenje, n. pr. strčenje dveh vozil ni redek dogodek, često beremo, da sta se kje strčila dva vlaka.

PAVLIHA

Pripoveduje Pavle Flerè

O mošnji, kakor si jo je zaželel Pavliha

V časih, ko je živel Pavliha, so nosili moški velike in obsežne mošnje. Tako pride tudi Pavliha k mošnjarju in naroči lepo, veliko mošnjo. Kolikšna da naj bo, ga vpraša mošnjar, Pavliha, da naj bo prav prav velika.

Pavliha pride drugič in mošnjar mu izroči naročeno mošnjo. »Mojster!« pravi Pavliha. »Kaj ste mi to napravili? Naročil sem prav prav veliko mošnjo, a naredili ste mi komaj mošnjček. Mošnjo, pošteno mošnjo mi napravite in nič ne skrbite za plačilo.«

Mošnjar se vnovič loti dela in vzame za mošnjo celo kravjo kožo; tolika je bila, da bi mogel tele vtakniti vanjo in bi Goliat imel kaj nositi.

Pavliha pa, ko jo zagleda, se samo namrdne; tudi ta mošnja mu je premala. Če mu naredi mošnjo, kakršno hoče — reče mošnjarju — da mu navrže še dva tolarja. In mu res da ta tolarja že vnaprej.

Mošnjar se iznova loti dela. Tri goveje kože vzame zdaj skupaj in napravi mošnjo, ki bi jo dva komaj nosila in bi šlo vanjo več ko merik pšenice.

Videč to mošnjo pravi Pavliha: »Mojster! Že res, da je mošnja velika; vendar ni, kakor bi jo jaz rad. Veste, za mene naj bi bila mošnja, v kateri bi ostala po dva beliča zmeraj, kadarkoli bi vzel iz nje enega, tako da bi nikdar ne bil brez božjaka. Tako mošnio bi vam rad odkupil in pošteno plačal. Mošnjo

pa, ki mi jih napravljate, so prazne in naj bodo še tako velike; a po čemu naj bo prazna mošnja meni, ki sem zmeraj potreben polne?«

Obrne se, da gre, in še reče: »Tolarja, katera sem vam navrgel, pa le obdržite!« Kar je bila seveda mala korist mošnjarju, ki je izprijel usnjo za deset tolarjev.

Pavliha dokazuje, da ni pametnika, ki bi ga mogel prekaniti zviti bedak

Pavliha pride v mesto, kjer so imeli prav stroge postave. Zato se že vnaprej zareče, da opusti vse, kar ne bi bilo prav. Le da mu kaj takega ni bilo dano.

V tistem času je živel v mestu vinski točaj, ki je služil v mestni kleti. Bil je to kai visok in samo-svoj možak. Pravil je, da ga ni na svetu, ki bi niega ociganil in preslepil, ter se zvito smejal, da bi ga rad boznal, ki bi to zmoget.

Za to točajevo prevzetijo izve tudi Pavliha. Komaj pa sliši za njo, reče: »Dobro, naj ga spozna, kaj zmore!«

Rekši vzame dva povsem enaka vrča, napolni enega z vodo, drugega vusti praznega. Tistega, ki je bil poln vode, skrije pod plašč, praznega pa nosi očito. Tako pride v klet in si da prazni vrč natočiti z vinom. Brž ga potisne pod plašč, vrč z vodo pa postavi na tla ter se obrne k točaju: »Koliko stane vino?«

»Deset beličev,« odvrne točaj.

»Joi,« se zavzame Pavliha. »Deset? Kako na naj plačam, ko jih

imam samo šest? Gospod, bodite dobri in mi pustite vino za šest!«

»Kaj?« ga nahruli točaj. »Za šest naj ti pustim tako vino? Kdo pa si, da predpisuješ ceno, ki jo je določila mestna gospoda?«

pa godrnja: »Bedak si da natočiti vina in ne ve, ali ima denar zanj.«

»Bedak, bedak,« ga oponaša Pavliha. Ni ga tako pametnega, da ga ne bi prekanil bedak, pa naj bo sam točaj v mestni kleti.«

»Že, že,« skromno odvrne Pavliha. »Če res ne morete dati vina za šest beličev, ga vlijte nazaj v sod.«

Ves jezen pograbi točaj vrč na tleh, in ker ni vedel, da je v vrču voda, ga dvigne k vehi ter vlije v sod, misleč, da vliva vino. Pri tem

Rekši odnese pod plaščem vrč vina, prazni vrč pa nosi očito in vsakomur pripoveduje, kako je kupoval pri mestnem točaju. In vsi, ki so čuli, so temu privoščili, zakaj spričo svoje bahavosti je bil vse prej ko priljubljen.

(Dalje prihodnjič.)

NAJVEČJA ZLATA KEP

Pred meseci so iz Sverdlovskega prenesli v Moskvo eno izmed največjih zlatih kep, kar jih poznamo. Našel jo je neki ruski iskalec v Uralu. Tehta pa 13 kg 787 g in je podobna kamenu podolgovate oblike. Voda, ki je pronicala v zemljo na tisoče let, je zgladila površino te zlate grude in jo napravila

skoraj povsem spolzko. Ko so oprali z nje prst, je zlata gmota pokazala motnorumeno lice... Drugod se dobi pa sivo zlato. Tako so letos zasledili v Kaliforniji zlat rudnik, imenovan »fools gold« ali »zlato bedakov«. Ta kovina ima vrednost edino tedaj, če se more izkopati v znatnih količinah. Oaklandsko najdišče cenijo le na 150.000 dolarjev na leto.

D. A.

mladi vrtnar

NEKAJ O KRTU

Še danes se prav dobro spominjam, kako sem kot otrok napravil v velikem vrtu svojih staršev poznanstvo s krtom. Naša stara vrtnarica, s katero sem bil v velikih prijateljskih stikih, je bila zaposlena s prekopavanjem zemlje. Naenkrat sva opazila na bližnji že posejani gredi, kako se je črna zemlja kar sama od sebe dvignila in nenadoma je nastal tam hribček, ki ga gotovo vsi poznate, krtina. Še preden sem se dobro zavedel, je že skočila stara žena tja z lopato, jo zasadila v zemljo in z enim sunkom vrgla iz zemlje nekaj majhnega, črnega, ki je hotelo takoj zopet izginiti v zemljo. Kako živi ta tajinstveni, žametno-črni tovariš, mi je povedala pozneje. Pokazala mi je njegove tačice, oborožene z ostrimi kremplji in podobne človeškim prstom, njegov droben, špičast gobček in kakor makovo zrno majhne oči.

Zvedel sem tudi, da postane krt v vrtu zaradi svojih rogov in krtin zelo nadležen in nepriljubljen. Običajno »suje« trikrat na dan, in sicer v določenih urah. Zbog tega ga lahko počakamo in ga potem z lopato v rahli zemlji zgrabimo in vržemo na prosto. Takoj pa izgine zopet v zemlji, če ga o pravem času ne primemo. Z golo roko ga pa nikar ne prijemajte, ker je zelo ugrizljiv ropar in kakor pravijo, poseka v krvoločnosti celo tигра.

Ali ste že kedaj slišali, kako krt živi in kaj dela? Krt živi stalno pod zemljo in ga je najti pri nas povsod. Izogiba se dnevne svetlobe, ker njegove majhne oči ne prenesejo luči, in je nad zemljo zelo počasen in okoren. Nasprotno pa je pod zemljo v svojih rovih zelo živahen in se hitro pomika

naprej. S prednjimi nogami si izkoplje v neznatni globini pod površino zemlje rove, ki mu služijo za iskanje hrane. Nekoliko globlje si pa napravi tako zvani tekalni rov, katerega je pa zelo težko najti. Ugotovimo ga lahko na tem, da nad njim rastle usihajo. Zemlje, ki se mu nabere pri kopanju tega rova, ne izmeče na prosto, ker leži ta rov globoko, včasih celo 50 centimetrov v zemlji. Ta rov vodi od krtovega stanovanja v njegovo lovsko področje in je včasih tudi do 50 metrov dolg. Tam, kjer krt stalno živi, pa si napravi čudovito ležišče, ki ga vidite na sliki. To »stanovanje« je spoznati na površini po izbočenem kupu zemlje, ki je nagromadena tu v veliki množini. V notranjščini sestoji to stanovanje iz okrogle, približno osem centimetrov široke izbe, ki služi tudi za spalnico, in iz dveh krožnih hodnikov, od katerih je večji v enaki višini kakor izba in jo obkrožuje v oddaljenosti približno 16–25 centimetrov, manjši pa teče nad izbo. Iz izbe gredo običajno trije drobni rovi navpično navzgor v manjši krožni kolobar; 5–6 rogov pa vodi iz manjšega navpično navzdol do večjega. Kakor vidite, si napravi krt prav zamotano pribežališče, da se zavaruje pred sovražniki in da ima mir, kadar spi.

Našemu samotarju tudi očitajo, da žre rastline. Tega pa ne dela. Njegova poglavitna hrana sestoji iz deževnikov, iz ličink žuželk (rjavega hrošča, pokalice itd.). Žre pa tudi hrošče in murne, na katere je gotovo ljubosumen, ker so mu v vsej pojavi tako podobni. Celo s polži in gosenicami je zadovoljen. Včasih gre tudi iz svojih rogov na prosto in si tam poišče hrano. Mnogo opazovalcev pravi tudi, da gre rad v vodo in da je izvrsten plavač. Zalezuje tudi žabe, gre na lov na poljske miši, martinčce in slepce, le krastač se ne loti, ker se mu baje studijo. Seveda ima krt tudi mnogo sovražnikov. Če sreča krtu podlasica, je gotovo izgubljen. Tudi za gadov strup je zelo občutljiv, zalezujejo ga pa tudi sove, sokoli in kanje; celo štokrlja ga s tekom pohrusta, če ga dobi na svojem žabjem lovišču.

Kakor hitro strdi ostrejši mraz tla, pa krt ne more več kopati; takrat najbrž spi. O tem pa še danes ne vemo nič natančnejšega. Večina opazovalcev meni, da krt prav

za prav nima pravega zimskega spanja. Saj je še več stvari iz njegovega življenja, ki se odigravajo v popolni temi — nepojasnjenih.

Krtova podzemska palača

V splošnem pa ga ne moremo imenovati velikega škodljivca. Tudi poljedelci in gozdarji ga ne uničujejo več tako, kakor so ga pred 30–40 leti. Nasprotno pa ga vrtnar in ljubitelj ne marata v svojih vrtovih. Radi njegovega vrtanja rogov namreč občutno trpijo rastline, posebno mladi sejanci. Vedno pa si moramo biti svesti, da pomeni, če se pojavi krt na vrtu, da je tam večja množina ličink in črvov. To pomeni, da naša vrtna zemlja še ni dovolj uležana in da vsebuje še veliko svežih sestavin, ki morajo strohneti. Čim bolj uležana je zemlja, tem redkejši postajajo črvi in ličinke, in v tako zemljo se tudi krt ne vseli.

Prav lepo vas pa prosim: čuvajte krt, prepodite ga, toda nikar ga ne ubijte! Ker

je krt za različne vonjave zelo občutljiv, uporabite za prepoditev mešanico vode in petroleja (točno: na 2000 delov vode samo 1 del petroleja), ki jo vlijte v njegove rove. To ne škoduje rastlinam, pač pa za vedno prežene krt. Seveda mora isto storiti tudi vaš vrtni sosed.

MLADI VRTNAR KRMI PTIČKE

Padel bo sneg in uredili si bomo prostorček ob oknu za krmljenje ptičkov. Naši prvi gostje bodo živahni brglezi. So to kratko in čokato rašeni ptički z modrikastostivim zgornjim delom in rjastorjavim spodnjim životom, s črno črtico preko oči. Napram svojim miznim tovarišem se obnašajo te ptice precej predrzno in nesramno. Vedno si vzamejo več zrn naenkrat, da jih potem kam skrijejo. Tudi srčkani ščinkavci pridejo po hrano, pa tudi gorski ščinkavci ali pinože, ki so pripotovali k nam iz severnih krajev, so v njihovi družbi. Ti pa pobirajo bolj tista zrna, ki padejo na tla. Posebno odlični in lepo barvni obiskovalci naše hišice za krmljenje so pa objestni kalini s škrlatnordečim oprsem, z modrosivim frakom in črno kapico. Otožno se glasijo njihovi lepi glasovi preko zasneženih vrtov, glasovi, ki so podobni nežnim tonom drobne piščalke. Tudi rumeni strnadi pridejo in celo čudovito prijazna taščica je naša stalna obiskovalka. Ta ptičica je naš najbolj priljubljeni gost in v zahvalo nam na božični dan svečano zapoje svojo sladko pesmico.

NEKAJ O ZNAMKAH

Nova dežela

v kraljestvu znamk je mali otok Lundy v angleškem prekopu Bristol, ki je sedaj naprodaj. Njegov poslednji lastnik je izdal posebne znamke (slika 1) s slikami živali, ki jih ima tudi v svojem grbu. Te ptice so tako zvani »puffini«, neke vrste vodnih ptičev, ki so zelo podobne papigam. Tudi denarna enota je na otoku »puffin«.

Kuščarske otoke Delapagos

je pred sto leti obiskal slavn naravoslovec Darwin. V spomin na to obletnico je izdala država Ecuador nove znamke s podobo kuščarice in s sliko slavnega znanstvenika (slika 2).

Najbolj čuden album

za znamke na svetu ima neki Anglež. Ta album vsebuje 34.939 komadov ene in iste znamke in sicer rožnate znamke za 1 penny Velike Britanije iz leta 1858/1859. Vsaka se nekoliko razlikuje od sosede v barvi ali tisku.

2 milijona dinarjev za znamko

Najbolj redka znamka na svetu je znamka angleške Guyane za 1 cent iz leta 1856, ki jo je imel v enem samem izvodu (eksemplarju) New York; za njo so zahtevali na dražbi gori imenovano vsoto. Znamko je kupila neka gospa Mind iz Utike.

Hišo za eno znamko

Mister Robson Law je svojevrsten čudak. Kakor lahko razvidimo iz nje-

govega imena je Anglež, in sicer stane, to vam lahko zaupam, v mestu Wimbledonu. Med Angleži je namreč,

1

2

kakor drugod po svetu tudi, mnogo ljudi, katerih početje je včasih težko razumeti. Tako je tudi s stvarjo Mistra Lawa. Ta mož ima v Wimbledonu

krasno poletno hišo z enim nadstropjem in sedmimi sobami. Toda Law se ne raduje svoje posesti. Ne vem, morada straši v njegovi hiši, ali pa imajo duhovi ponoči tam svoja zborovanja. Mister Law se je namreč odločil, da zamenja svoje posestvo. Noče ga prodati, zamenjati ga hoče za zbirko znamk. Law je strasten zbiralec znamk in popolne zbirke znamk bi se bolj razveselil kakor pa svoje hiše. (Popolne zbirke znamk pa danes na svetu še nihče nima!) Mister Robson Law je torej oglasil v nekem angleškem časniku, da zamenja svojo hišo za zbirko znamk, ali pa samo za eno znamko, če ima ta isto vrednost kakor njegova poletna hišica. Drugih pogojev pa Law ne imenuje. Gotovo bo ta smešni čudak dobil nekoga, ki bo pripravljen napraviti to zamenjo. Škoda, da je mesto Wimbledon tako daleč; zelo rad bi bil poleg in gledal, kako bo Mister Law s koščkom pisanega štirioglatega papirčka v roki zapustil svojo hišo za vedno. Mar bo potem tudi res srečen?

IZ MLADIH

PERES

Medved

Visoko v gozdu rastejo drevesa,
skoz veje jim zvedavo sonce sije,
pod njimi medved svoje domačije
brlog z jesenskim listjem si potresa.

Medvedu vedno migajo ušesa,
oko se bistro nikdar ne spočije:
se bliža lovec, ga takoj odkrije,
njegova moč ustvarja kar čudesa!

Po bližnji vasi kosmatinec krade,
dve v eni noči je odnesel ovci
in poleg tega poteptal nasade.

Zdaj gredo nadenj v gozd najboljši lovci.
Že počí strel: pok, bum! in medved pade...
Za kožo čakajo jih svetli novci.

Boris Grabnar

Svet se sramuje žuljavih rok

Če sredi mestnega vrvenja
umrje bogatin,
ki sta vsebina mu življenja
bilá zabava in cekin,
vse mesto v solzah prihiti,
da se od njega posloví.

Če pa umrje siromak,
ki ga je strlo delo in gorje,
za krsto le otroci ubogi
mu z bedno mamico slede.

A jaz prav malo cenim bogatina,
ki se mu vedno dobro je godilo,
spoštujem znoja, žuljev sina,
ki ga je delo utrudilo...

Mirko Mahnič

ZASTAVICE

ZA BRIHTNE GLAVICE

1. KVADRAT

	1	2	3	4
1	A	A	A	A
2	A	A	C	D
3	D	M	M	R
4	R	R	U	U

Vodoravno
in navpično:

1. reka, *Idon*
2. pisarna, *grad*
3. žival, *Rosca*
4. moško ime, *Maro*

2. DOPOLNILNICA

V I R vrelec,
V I L E orodje,
V I J A K stroj,
V I N I C A kraj v Beli Krajini.
Namesto pik vstavi črke: A, A, C, E, I,
J, K, L, N, R.

Končnice dobljenih besed tvorijo ime mesta ob Jadranu.

3. ŠTEVILČNICA

1	4	3	2	žensko ime, <i>Mila</i>
2	1	6	3	božanstvo, <i>AMOR</i>
3	4	5	2	žival, <i>RiBa</i>
4	5	2	3	reka, <i>IBAR</i>
5	3	6	1	prvina, <i>BRON</i>
6	5	4	3	gora, <i>RAMA</i>
3	2	1	2	del telesa.

Prva navpična vrsta: mesto *dravski*
banovini.

4. BESEDNICA

Igor, jež, gos, klobuk, omet, dvor,
žleza, jed, ep.

(Izloči iz gornjih besed po eno črko, tako da ti ostane pregovor!)

5. POSETNICA

Ugani poklic tega gospoda!

REŠITEV UGANK IZ OKTOBRSE ŠTEVILKE

1. Križanka z obratnicami. Navpično:
1. žir (riž); 2. kol (lok); 4. mol (lom); 5. kar (rak); 7. ker (rek); 8. kot (tok); 10. sol (los); 11. boj (Job). — Vodoravno:
3. Rim (mir); 5. kos (sok); 6. Rok (kor); 8. kal (lak); 9. les (sel); 11. bor (rob); 12. ropot (topor).
2. Kvadrat. 1. bron; 2. Raba; 3. obed; 4. nada.
3. Enačba. Mur(a) + ska(t) + sobota = Murska Sobota.
4. Posetnica. Poštna uradnica.
5. Zlogovnica. 1. Dolar — kolar; 2. komar — romar; 3. mrena — arena; 4. zapad — napad; 5. vedro — jedro. — Mesto: Kranj.
6. Stopnice. S, os, kes, oves, losos. — Sokol.

VSE UGANKE SO PRAVILNO REŠILI:

Milica Macarolova iz Medvod; Milena in Božo Kokotčeva iz Stare cerkve pri Kočevju; Mitja Grašič iz Litije; Ljuba Založnikova in Vid Strešnik iz Maribora; Zlatica Jugova iz Studencev pri Mariboru; Vida Pikuševa iz Dolnje Lendave; Ruža Sedlakova, Tinče Grohar, Marijanica Urbančičeva in Rudolf Stanovnik iz Ljubljane; Danica Hočevnarjeva iz Metlike; Marijan in Matko Svoljšakova iz Doba pri Domžalah; Dorian Heller iz Kranja; Jožica Majaronova, Majda Šlajpahova, Vilko Stegnar, Bogo Zevnik, Mira Kunčeva in Zlatko Rupar iz Ljubljane.

BOŽIČNE NAGRADE

Med naše pridne ugankarje, ki bodo pravilno rešili vse gornje zastavice, bo prihodnjič razdelil žreb naslednjih pet lepih knjig:

1. E. Gangl: Zbrani spisi, V. zvezek.
2. Ivan Lah: Češke pravljice.
3. A. Rapč: Mladini, VI. zvezek.
4. Korban: Vitomilova železnica.
5. M. Komanova: Narodne pravljice in legende.

Vsak Zvončkar naj poskusi svojo srečo!
Korajža velja!

Jugoslovanski kulturni vrt so pričeli v začetku letošnjega poletja urejevati v clevelandskem mestnem parku. Svoje vrtove si je uredilo v Clevelandu (U. S. A.) že 27 narodnostnih skupin. V jugoslovanskem kulturnem vrtu nameravajo odkriti spomenika Ivana Cankarja in Simona Gregorčiča. Kip Ivana Cankarja, ki ga je v ta namen poklonila ameriškim Slovencem ljubljanska mestna občina, je bil minule dni na skrivnosten način oropan.

14letni Fred Read je iznašel aparat za izpopolnitev izdelovanja umetne svile. Deček je doma iz New-Orleansa in nima nikake strokovne izobrazbe. Aparat je sestavil na ta način, da je vztrajno opazoval nekega mehanika pri delu.

V ameriški državi Minnesoti so uvedli šofiranje kot obvezen predmet na gimnazijah. Učenci bodo morali poleg drugih izpizov prestat tudi šofersko skušnjo.

Zadnje dni so v japonskem glavnem mestu Tokiu uničili preko 100 milijonov muh. Mrčes se je bil silno razmnožil in je postal za mesto in okolico prava nadloga. To zmagov nad muhami so v nekem budističnem svetišču celo proslavili s posebnim zahvalnim obredom.

Najmodernejšo bolnišnico za živali so nedavno otvorili v Los Angelesu (Amerika). Tu je prostora za 200 živali. Bolnišnica je opremljena z najmodernejšimi pripomočki živinozdravništva. V bolnišnici je zdaj največ mačk, psov in kanarčkov, pa tudi neka kača in tiger se tam zdravita.

Zaklad na dnu morja je pri Long-Islandu našel potapljač Laeck. V neki potopljeni angleški fregati je dobil 10 zabojev srebra in 4 zaboje zlatih dolarjev. Zaklad bo njegov, le 10 odstotkov bo moral prepustiti državi.

Budilke s petelinjim glasom kupujejo Američani kar na debelo. Tovarna, ki je pričela izdelovati te vrste ur, je v prvih desetih dneh prodala že 110.000 petelinjih ur.

Kamela, imenovana »ladja puščave«, ni več moderna. Žival kot prevozno sredstvo se je morala umakniti avtomobilu in danes jo uporabljajo le še domačini. V Sahari bo prihodnjo zimo otvorjena velika avtomobilska cesta, dolga 5000 kilometrov, ki bo speljana od Alžira do Čadskega jezera.

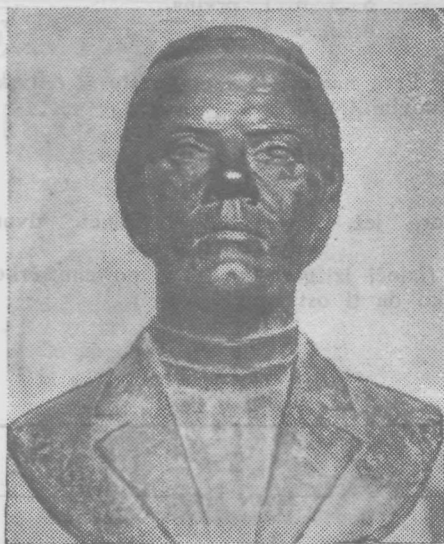
Tisoč let bo baje vzdržal papir, ki ga je pred kratkim izdelal ruski kemik Tihonov v Leningradu. Ta papir bo zaradi svoje trpežnosti posebno uporaben za pisanje važnih listin.

Bolnišnica za živali v Sydneyju (Avstralija) je uvedla za kratkovidne pse naočnike. Baje so se jim štirinožni pacienti kmalu privadili in jih radi nosijo.

V Londonu so krstili neko ulico »Ulico Charlja Chaplina« (izg. Čarlja Ceplina). Tam stoji namreč osnovna šola, kamor je pred mnogimi leti hodil kot šolar slavni filmski umetnik.

Malo mesto Blane v Ameriki si je pomagalo iz finančnih težkoč z lično izdelanim lesenim denarjem. Izplačalo je z njim vse mestne uslužbence in se zavezalo, da ga bo do konca leta zamenjalo za prave bankovce. Ker pa so evropski in ameriški zbiratelji denarja precej tega denarja kupili, bo imelo mesto okoli 100 tisoč dolarjev dobička.

Konec tega meseca bo društvo »Soča« v ljubljanskem tivolskem drevoredu ob tridesetletnici pesnikove smrti odkrilo spomenik »goriškemu slavčku« Simonu Gregorčiču. Prav gotovo ga ni Zvončkarja, ki bi

ne spoštoval in ne ljubil tega iskrenega, domoljubnega pesnika. Spomenik je delo mladega kiparja Borisa Kalina.